

Svar; thi, hvis der ikke kommer noget Resultat ud af disse Kommissioner, der skulle have Reiseunderstøttelser og Diæter af disse 15,000 Rd., saa synes jeg virkelig, at det var ligesaa godt at stoppe det Hele i Tøbbelen; thi Regjeringen vil jo da ikke kunne have nogen videre Nytte deraf.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Der kan vistnok ingen Tvivl være om, at Regjeringen kan have al den Nytte deraf, der er tilsigtet. Der er tilsigtet at faae at vide, hvormegent der af den Ford, der hører til Præstegaardene, skal forvandles til Kapital, og det faaer man at vide saa fuldstændigt som muligt. Det er Finantsministeriet, der udregner det, og det har alle Afstifter, der høre til Sagen; det er naturligt, at det Hele, naar det engang bliver fuldstændigt, vil blive forelagt Folkethinget og Landstthinget som Grundlag for den tilkommende Ordning.

Madvig: Der er Noget, der er mig uklart i de Oplysninger, som den høitærede Minister gav. Hvad angaaer den Sum, der er Spørgsmaal om, da er den vel, da det er en Tillægsbevilling for det Finantsaar, der nu om ikke mange Dage er tilende, en Bevilling, der blot angaaer Udgifter, der allerede ere gjorte. Men denne Bevilling er saa stor i Forhold til hvad der oprindeligt var kalkuleret, at det reiste Spørgsmaal om Betydningen af det Arbejde, der er præsteret derfor, og om Hensigtsmæssigheden af at fortsætte Arbejdet i det næste Finantsaar — thi det antydede Ministeren, at han vilde komme til — er berettiget. Nu forekommer det mig, at den Nytte, som Ministeren antog vilde fremgaae af disse Kommissionsarbejder, kan man, efter hvad han selv sagde, ikke ret sjonne. Han sagde, at man af disse Kommissionsarbejder kom til fuldstændig Kundskab om, hvormegen Ford der skulde bortstilles fra Præstegaardene; og hvilke Kapitaler der altsaa rimeligviis vilde komme ind af disse Fordere og saaledes være disponible til dermed at lønne Præsterne. Nu er det saa, som det er blevet sagt, og som Ministeren egentlig ikke har modsagt, at Kommissionerne

paa forskjellige Steder ere gaaede frem efter aldeles forskjellige Betragtninger af, hvormegen Ford der skulde blive ved Præstegaardene, og hvormegent der skulde afhændes derfra, og saa seer jeg ikke, at Ministeriet igjennem disse Kommissionsarbejder kan komme til et almindeligt Resultat om, hvormegent Ford der i det Hele taget skal kunne frastilles Præstegaardene. Ministeriet kan maaskee tage Sagen saaledes, at det siger: Efter de Oplysninger, som Kommissionerne have fremlagt om Præstegaardenes Avling og Bestaanden, sjonne vi, at saa og saa Meget skal der bortstilles efter en almindelig Grundfætning, som vi gjennemføre for alle Præstegaardene i Silfset; men saa er det Ministeriet, der frembringer Resultatet, og saa benytter det ikke Kommissionens Arbejder, idetmindste kun i en meget ringe Udstrækning; saa benytter det jo ikke Kommissionernes Undersøgelser om, hvad der behøves til enhver Præstegaard, men det benytter deres Arbejder kun som en Beskrivelse over, hvad der hører til den og den Præstegaard, og kaster altsaa Kommissionernes Betragtning af, hvad der er nødvendigt at beholde og hvad der kan afhændes paa denne Maade, bort. Enten maa man antage, at Kommissionerne ere gaaede frem efter et nogenlunde rigtigt og heelt igjennem gennemført Princip, og saa kunne deres Arbejder og disse Resultater umiddelbart bruges, eller ogsaa maa man antage, at Kommissionerne have arbejdet efter forskellige Principer, og i saa Fald kunne deres Slutninger og Meninger aldeles ikke bruges, hvorefter man alene vil kunne bruge de Beskrivelser, som de have optaget med Hensyn til Præstegaardsjorderne, men til at faae Underretning om, hvormegen Ford der hører til hver Præstegaard, og af hvilken Bonitet den er, tvivler jeg meget om, at disse Kommissioner ere nødvendige; thi det tror jeg, at man kan faae paa en anden og simplere Maade. Det er derfor, jeg siger, at det forekommer mig, at der er blevet reist Tvivl, som ikke ere blevne modbeviste af den ærede Minister, der jo forresten slet ikke har noget Ansvar i saa Henseende, da Foranstaltningen jo er bleven truffen, før han indtraadte i Ministeriet. Det forekommer mig, at den høitærede Minister ikke ganske har lagt